

Cichorium (Čekanka)

čeleď: Asteraceae

Roste v Evropě, západní Asii a severní Africe jako jednoletka nebo trvalka. Pod zemí vytváří mírně ztlustlý hlavní kořen. Stonky jsou větvené. Listy vytvářejí přizemní růžici, jsou křehké, peřenoklané nebo zubaté. Při poranění roní bílý latex. Květenstvím je úžlabní úbor zpravidla v barvě modré.

Vyhovuje jí plné slunce a dobře propustná vlhká půda bohatá na živiny.

Množí se semeny nebo dělením kořenů.

Cichorium botaie

Cichorium calvum

oblasti: Německo

Cichorium endivia (Čekanka šterbák)

synonyma: *C. ambiguum*, *C. casnia*, *C. crispum*, *C. dichotomum*, *C. endivia* f. *divaricatum*, *C. endivia* subsp. *endivia*, *C. endivia* subsp. *pumilum*, *C. endivia* subsp. *sativum*, *C. endivia* var. *pumilum*, *C. esculentum*, *C. intybus* subsp. *glabratum*, *C. intybus* var. *divaricatum*, *C. intybus* var. *endivia*, *C. minimum*, *C. nanum*, *C. noeanum*, *C. pumilum* f. *rhizocephalum*

oblasti: Andalusie, Connecticut, Itálie, Kalifornie, Katalánsko, Maine, Oregon, Pennsylvania, Střední střeozemí, Washington, Wisconsin

Roste ve střeozemí jako samosprašná jednoletka nebo dvouletka. Dorůstá výšky (0,1 -) 0,3 - 1m. Lodyha je přímá, rozkladitě větvená. Lodyžní listy úzké v obrysu široce vejčité, přizemní holé, šupinky chmýru 2 - 6x kratší než nažka, okraje hluboce vykrajované až krakorcovité a centrální žebro je dužnaté. Květní úbory mají v průměru 3 - 4cm v barvě světlemodré (i bílé) a stopka je ztlustlá. Plodem je obvejčitá bílá nažka s 5 - 7mi žebry, délkou 1,8 - 2,5 (i 4)mm. Pěstuje se pro sklizeň tzv. čekankových puků. Je bohatá na vitamíny A a K, kyselinu listovou a vlákninu. Využívá se pro přípravu salátů. Existují vnitrodruhové taxony:

- 'Avance'
- var. *crispum*
- 'Eminence'
- subsp. *endivia* (Čekanka šterbák pravá) - výška 0,3 - 1m
- 'Eskariol zelený'
- 'Eskariol Zlaté srdce'
- 'Eskariol žlutý'
- 'Green Curled' - listy zkadeřené
- var. *latifolia*
- 'Mechová endivie'
- 'Perfect'
- subsp. *pumilum* - výška 10 - 30cm
- 'Sally' - listy zkadeřené
- 'St. Laurent Midori' - listy zkadeřené

- 'Stříbrné srdce'
- 'Wallonne Markant' - listy zkadeřené

Vyhovuje ji hlinitopísčité až hlinitá půda a bohatá závlhka.

Cichorium glandulosum

Cichorium intybus (Čekanka obecná)

synonyma: *C. balearicum*, *C. byzantinum*, *C. cicorea*, *C. commune*, *C. divaricatum*, *C. glabratum*, *C. glaucum*, *C. hirsutum*, *C. intybus* f. *alba*, *C. intybus* f. *crispum*, *C. intybus* f. *rubicunda*, *C. intybus* f. *sativum*, *C. intybus* subsp. *balearicum*, *C. intybus* subsp. *foliosum*, *C. intybus* subsp. *glabratum*, *C. intybus* subsp. *glaucum*, *C. intybus* subsp. *sativum*, *C. intybus* var. *callosum*, *C. intybus* var. *foliosum*, *C. intybus* var. *glabratum*, *C. intybus* var. *glabrum*, *C. intybus* var. *longipes*, *C. intybus* var. *radicosum*, *C. intybus* var. *sativum*, *C. officinale*, *C. perenne*, *C. rigidum*, *C. sylvestre*

oblasti: Alabama, Albánie, Alberta, Alžírsko, Andalusie, Arizona, Arkansas, Arménie, Ázerbájdžán, Baleáry, Belgie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Britská Kolumbie, Bulharsko, Chorvatsko, Connecticut, Černá Hora, Česká republika, Dánsko, Delaware, Estonsko, Finsko, Florida, Francie, Georgia, Gruzie, Idaho, Illinois, Indiana, Iowa, Írán, Irsko, Itálie, Jižní Dakota, Jižní Karolína, Jordánsko, JZ Rusko, Kalifornie, Kansas, Katalánsko, Kentucky, Kolorado, Korsika, Kosovo, Kréta, Krym, Kypr, Labrador, Libanon, Litva, Lotyšsko, Louisiana, Lucembursko, Maďarsko, Maine, Makedonie, Manitoba, Maroko, Maryland, Massachusetts, Michigan, Minnesota, Mississippi, Missouri, Moldávie, Montana, Nebraska, Německo, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New York, Newfoundland, Nizozemí, Norsko, Nové Mexiko, Nové Skotsko, Nový Brunšvik, Ohio, Oklahoma, Ontario, Oregon, Palestina, Pennsylvania, Polsko, Portugalsko, Quebec, Rakousko, Řecko, Rhode Island, Rumunsko, Saskatchewan, Severní Dakota, Severní Karolína, Sicílie, Slovensko, Slovinsko, Srbsko, Sýrie, SZ Rusko, Švédsko, Švýcarsko, Tennessee, Tunisko, Turecko, Ukrajina, Utah, Velká Británie, Vermont, Virginie, Washington, Wisconsin, Wyoming, Z Rusko, Západní Virginie

Roste v Euroasii jako trvalka. Dokáže dorůst výšky 0,3 - 1,3 (i 2)m. Kořen je kúlovitý. Po pražení může sloužit jako poněkud hořká náhražka kávy. Stonek je větvený, chlupatý. Mladé listy jsou požitelné a vhodné pro přidání do salátu. Vytvářejí přizemní růžici, spodní listy mají kracovitý tvar, na spodní straně ochlupené, šupinky chmýru 8 - 10x kratší než nažka, v horní části jsou kopinaté, mírně zubaté. Kvete světle modrofialovými (i bílými nebo růzovofialovými) květy v úborech o průměru 3 - 4cm na mírně tlusté stopce. Plodem je nažka délky 2 - 2,8mm s chmýrem délky 0,2 - 0,8mm. Kořeny lze využít pro náhražku kávy. Používá se v léčitelství. Existují vnitrodruhové taxony:

- var. *foliosum* (Listová čekanka/Hlávková čekanka/Čekanka salátová) - pochází ze středozeší; salátová zelenina; samosprašná (i cizosprašná) dvouletka; dlouhý vřetenovitý nažloutlý řepovitý kořen; lodyha hranatá výšky (0,5 -) 1 - 1,2 (i 1,5)m; listy celokrajné, asymetricky mělce vykrajované zubaté, vytvářejí přizemní růžici; květy bleděmodré v úboru o průměru 4 (i 5)cm; plodem je obvejčítá nažka; k rychlení čekankových puků se používá i hydroponie, provádí se na podzim po odstranění vnějších listů; snáší teploty do -7°C; podle barvy listů se dělí na skupiny:

- 'Zuckerhut' - zelenolisté
- 'Radicchio' - červenolisté

- var. *intybus* (Čekanka obecná pravá) - výška 20 - 70cm; přizemní listy kracovitě peřenoklané; úbory průměru 3cm; suchá travnatá místa, okraje cest, atp.

- var. *sativum* (Kořenová čekanka/Čekanka obecná setá/Cikorka) - používá se pro náhražku kávy

Vyhovují ji okraje silnic, mýtiny a jiná otevřená stanoviště. Půda vyhovuje suchá, kamenitá, hlinitopísčité, bohatá na živiny.

Množí se semeny.

Cichorium pumilum

oblasti: Írán

Cichorium spinosum

synonyma: Acanthophyton spinosum

oblasti: Itálie, Kréta, Kypr, Libye, Řecko, Sicílie, Španělsko, Turecko

Další informace:

<http://botanika.wendys.cz/kytky/K20.php>

<http://botany.cz/cs/cichorium-intybus-intybus/>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cekanka>

<http://www.garten.cz/a/cz/2978-cichorium-intybus-cekanka-obecna/>

<http://www.kvetenacr.cz/detail.asp?IDdetail=125>

<https://www.rostliny.net/>